

Јулијан Корнхаузер

ОРИГАМИ

СТАКЛЕНЦЕ

има крв на себи

једва видљиву кап
крви

подигнуто с пода
стиска зубе

припадало је чаши
ах то је било време

кад се чај гнездио
угодно у њој
осећало је како му горе образи
од узбуђења

свет је изгледао
тако чист и племенит

сада лишено целине
с трагом људског бола
пада у понор канте
и расипа се у ништавло

ЦИПЕЛИЦА

дечја ципелица
тако је мала и слатка

личи на чамчић
који испловљава на чисто мирно језеро

ако је крај врата
плаши незване госте

ако стоји преврнута
поред самог кауча
показује на ђону
трагове лутања по трави

дечја ципелица више ћути

обично је ужасно уморна
и зева јој се
широооооко

МАСЛАЦ

на столу лоптица маслаца
мали грумен маслаца

не смеје се не прави гримасе
нити чак мирише

некада је маслац певао
орила се кухиња
човек је од јутра постајао весео
полетан

сада гледам маслац
у црној сјајној кутији
и знам
да ми ништа неће рећи

успаван је

спава тврдим фрижидерским сном
не буди га
ни звекет ножа
нити топли дах хлеба

окренут леђима према зиду
неосетљив на плински пламен
хладно надут
маслац маслени

ДУГМЕ

и тако
о њему се не може рећи
ништа забавно

остало је без конца
који га је везивао
за стварност

раније се одлично држало
ишло је гордо усправно
и закопчано

сада га је
тужно гледати

одбачено

гурнуто у ћошак
покушава да одзвижди неку мелодију

али кроз његове рупице
пробија се тихи шушањ
који подсећа на молитву
петљице

МОЈА ДРАГА МАМА

Моја мамица
пије

зато што се
лоше удала
и несрећна је

једном ми је купила ципелице
биле су превелике
али с црвеним каишем

чико
мора да сте много богати
кад имате толико топле воде

шта би највише желео

ништа
само да ме неко воли
малчице

БИЛО ПА ПРОШЛО

било па прошло
између било и прошло мала бела пукотина
уски кланац пауза која ништа не значи
а толико се тога догодило
успони и падови осећања
предвиђања која плешу у сновима
сусрети на брду и на рубу шуме
било је нешто врело танано у наглој озарености
било је глупо вероломно али пуно нечег незнаног
прошло је јер се није затресло из темеља
мало је било мало прошло
дуго је било
прошло је једном два пута
а унутра сува трава дотакнута сунчевом косом
манастир крај реке злослутно тутњање воза
ситан шљунак на путу у долину

КЊИЖАРЕ

шетња по књижарама
прелиставање књига
шарене корице као бремените жене
тешко налазе место

аутори се осмехују са клапни
њихове белешке расту
милиони речи као ситни инсекти освајају шуме

гутам ускличнике
загледам се у наслове
нема краја том необичном лутању илузија
полице се повијају од обиља сентенци и идеја

девојци која ту ради лице је блазирано

у књижарама нема више душе
нестао је онај тихи изазовни шушањ листова
који је водио у предворје тајне постојања раја
књиге не миришу
корице не отварају врата

што се чује шкрипаво је
што се види дроби се као стакло

књиге
лоши запуштени вртови с бодљикавим глоговим трњем

улазим у њих ризикујући
и прождире ме дивље певање страница

ГРЕШКА

У појединостима је. Ситна
мада болна. Невидљива,
али смета. Шта да учинимо
да је се ослободимо?

Да је заборавимо? Поправимо?

Грешке се таложе, расту,
само су оне живе, само се оне
памте.

Погрешни потези. Грешка на самом
почетку. Грешке се свијају у клупче
јако и чврсто. Ако га бациш,
неће се одмотати.

Учити на грешкама. Али, шта?
Музику грешака? Погрешно
расуђивање? Зачарани
круг. Грешка на грешци.

Владају нама, диктирају услове,
као да нису грешке већ
разочарани, распуштени
чопор случајева.

Извући ћеш се? Ослободити
окова? На хоризонту се помаља
ватра луталица која заслепљује
коректора.

УДАЉАВАЊЕ

Удаљујеш се, свете,
све више.
Удаљују се твоје обале,
покривене ледом и мостови,
преко којих сам прелазио.
Шта ће остати иза тебе?
Пас на путу? Писмо
у белом коверту? Певање?
Удаљујући се, бришеш
трагове живота.

ВЕТАР И КЛЕН

На грани оближњег клена
папирна кеса пуна ветра
бори се да преживи.
Трбух јој се надима, удара
ручицама о лањско лишће.
Лако је чудити се!
Мало ситно тело,
обешено беспомоћно под небом,
покушава из све снаге
да се одвоји од корена.

ТАНГО У „LA VOHÈME“

У „La Voҳème“ танго стреса са себе
сиви сумрак и улични умор
огледала се смеју знојавим кошуљама
потпетице лупају косе певају

У „La Voҳème“ нестаје прилика за истицање
јер ко није с нама он је против нас
каже хармоникаш с беретком на глави
салвете се буне одлећу далеко

а танго опија таласом заборавља
у подруму вина пуцњем у ваздух поздрављају
пòд чудним гласом одговара
на питања збланутих придошлица

ако плешеш заборављаш да плешеш
ако плешеш у „La Voҳème“
туга која је потонула
цвили као изненађење

УНИЈА

На грани гавран лупкајући скида
срмрзнуту кору хлеба.
Ради тешко и истрајно.
Испод дрвета други гавран
хвата у лету мрвице
које падају.

НА ОКНУ

Оједном је сунце засјало
оштро, продорно.
Капи на окну
зацаклише се као жабље очице.

СПЛИТ

Идем кроз цео град
ноћу, у луку.
Пада ситна, топла киша.
Пред собом чујем само
кораке мора.

ДОСИЈЕИ

Милион и пò имена.
Двеста четрдесет хиљада унето у каталог.
Функционери и оштећени.
Агенти и кандидати за агенте.
А међу досијеима само један
живи мољац без сигнатуре.

ДРОЗД БРИНОВАЦ

Долетао је неколико дана заредом
на исти жбун дивље руже.

Шетао потом међу гавранима
као дошљак с онога света.
Нисмо знали како се зове,
завирили смо зато у *Аџилас ѿѿица*.
Кад смо га већ препознали
међу цвркутима и дроздовима,
одлетео је и није се вратио више.
Његов празан назив, титула за славу,
Обешена на грани као снежна пахуља.

ТУ

Слушам музику, гледам кроз прозор
сунце како залази
Благи дрхтај гране, жута светлост
уличних светиљки,
неки човек купује новине у киоску.
Ту сам на свом месту,
мада далеко од себе
и од сопствене, непоновљиве
прошлости.

ТУЖАН КРАЈ

Кад сам после кречења
избацио целу кутију књига,
које ми – чинило ми се – нису више биле потребне
нагло сам осетио чудну тугу.
Каква штета, помислих, што више нећу моћи
да завирим у те зелене и љубичасте књиге,
у којим су се непознати аутори трудили
да опишу своје приватне светове.
Али, зашто сам их тако лако
осудио на уништење?
Зашто сам сматрао да слој прашине,
у којој су се грејале, неће више показати
њихова гипка, глатка тела?
Сигурно сам се бојао да ћу угледати сама
ребра како штрче и смежурану кожу
речи и реченица.

Био би то тужан крај
анђeosког додира поезије.

СВЕТСКА КЊИЖЕВНОСТ

У новој „Књижевности у свету“¹
приче и романи Израелаца
насрћу на песме Швеђана, а они се свађају
с прозом младих Рускиња и разговором о Гомбровичу.
Књижевност у свету не жели ни у шта да се меша:
простире своје националне интересе као постељину у врту.
Врућ ветар увија их на конопцима, издалека
лице на беле плетенице чежње.
Нисам у стању да у том мноштву речи пронађем
ни један живот, на чијој би светлости
огрејао своје срце.

ОРИГАМИ

У возу из Кракова до Освјенћима
троје младих Јапанаца
праве оригами
убијајући време.
Пролазимо поред брда и шума,
а лабуд од хартије
сањиво гледа траву
како гори.

¹ „Књижевности у свету“ („Literatura na Świecie”) – месечни часопис посвећен страниј књижевности; излази у Варшави од 1971. године.

ЈУЛИЈАН КОРНХАУЗЕР (Julian Kornhauser, 1946.), песник, есејиста, романописац и преводилац, један од оснивача песничке групе „Teraz” (Сада) и најзначајнијих представника поколења тзв. Новог таласа (заједно са Адамом Загајевским, Ришардом Крињицким, Стањиславом Барањчаком...), професор је српске и хрватске књижевности и директор Института за славистику на Јагелонском универзитету у Кракову. Добитник је бројних награда за књижевност у Пољској и иностранству. Нашој читалачкој публици познат је пре свега као песник, нарочито од 1989. године када му је КОВ Вршац доделила Европску награду за поезију.

Са пољског превела и белешку о аутору сачинила
ЉУБИЦА РОСИЋ